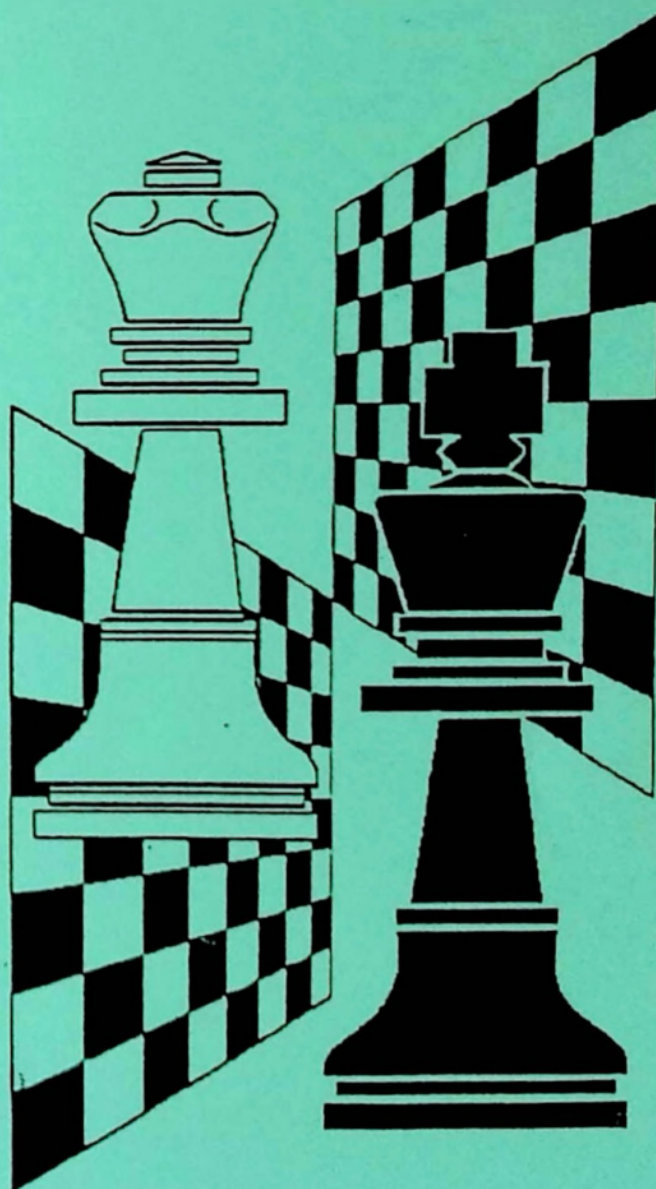

Clubblad

S t a u n t o n

c
h
a
a
k
g
e
z
e
l
s
c
h
a
p

18e jaargang nr. 5
MEI 2002

www.sgstaunton.nl

Inhoudsopgave.	Pagina
Bestuurssamenstelling	2
Schaakkalender	2
Van de redactie. Bestuursmededelingen/Diversen	3
NOSBO competitie	4-6
Beknopte eindstanden NOSBO competitie	7
Uit de beslissende wedstrijd Groningen 5 – Staunton 1	7
Schaakerfenis van Bunt is te koop bij De Slechte	7
Oplossingen Marsopgaven	7
Stand interne competitie	8
Jan Aksel Wolthuis: Het foute lid uit de jaren 1940-1945	9-11
Gonzalo Tangarife/Erik Hoeksema. Uit het NOSBO kampioenschap	12-13
Jeljer Dijkstra: Het Windesheim toernooi te Zwolle	14
Nogmaals: Het torencindspel Botwinnik-Euwe uit het Staunton toernooi 1946	15
Een verraderlijke stelling	16
Nieuwe aanwinsten van de bibliotheek	16
Uit de wedstrijd Leek – Staunton 2	17
Onvergetelijke schaakpartijen	18
Wordt de Gasunie gevierendeeld?	18
Marsopgaven	20

Bestuurssamenstelling en speellokaal.

Voorzitter en secretaris a.i.	R.J.Jacobs	Mozartstraat 22	5252079
Penningmeester	H.G.Seijen	Kwikstaartweg 10 Paterswolde	3092994
Interne competitieleider	J.Hovius	Schubertstraat 24	5270729
Jeugdleider	B.Koole	Louise Henriëtestraat 42A	3134434
Redacteur/materiaalcommissaris	P.R.Dijkhuis	Westerse Drift 68, Haren	5349355
Multi Functioneel Centrum		P.C.Hoofllaan 1 9721 JM	~~5254388~~
De Wijert/Helpman			

Internet adres: www.sgstaunton.nl

Jaarcontributies:

Senioren: € 72. Gastleden: € 43. Studenten: € 55. Jeugdleden: € 38. Donateurs: € 13.

Schaakkalender.

Vrijdag	10 mei	Prijsuitreiking Jannes Bokaal, snelschaken	
Maandag	13 mei	Finale Albersschaal. Ebels – Tangarife	
Vrijdag	17 mei	NOSBO snelschaken voor teams, Denksportcentrum	
Zaterdag	8 juni	Unitas toernooi. Geen nadere gegevens beschikbaar	
Maandag	17 juni	Laatste avond interne competitie	
Woensdag	19 juni	NOSBO ledenvergadering	
Zaterdag	22 juni	Wijkfeest De Wijert, van Lenneplaan	
Maandag	24 juni	Laatste clubavond van het seizoen	

Verhuisd: G.Tangarife, Arubastraat 65, 9715 RV.

6275407

Van de redactie.

Het mei-nummer staat sinds meer dan 10 jaar in het teken van het einde van de jaren '40-'45. Dat houdt een keer op omdat alles op schaaakgebied dat relevant is om te vermelden wel is gezegd. We gaan er van uit dat deze keer de laatste zal zijn en sluiten af met een beschouwing over Staunton's "foute" lid uit die jaren. Hij en zijn vrouw zijn reeds overleden en kinderen waren er niet. Een broer van hem was ook lid van Staunton en maakte deel uit van het toernooi-comité in 1946. Jan Aksel Wolthuis (1903-1983) was een gedreven man, zeer rechtlijnig, naïef en bijzonder impulsief. Dat resulteerde er o.a. in dat hij in het najaar van 1944 (na dulle dinsdag) door het *Polizei-gericht* bij verstek ter dood werd veroordeeld wegens desertie uit de Waffen-SS met meeneming van een vuurwapen. (hij dook onder)

Na een eenjarig verblijf in de NOSBO keert Staunton 1 terug in de KNSB. Overtuigend was het kampioenschap niet maar dat mag voorlopig de pret niet drukken. Ook het derde (zestal) promoveert zodat we komend seizoen weer met drie achttallen aan de competitie deelnemen.

Het laatste clubblad verschijnt in de eerste helft van juli. Bijdragen inleveren uiterlijk 1 juli.

Van het bestuur.

Mededelingen betreffende onze tijdelijke huisvesting.

- 1 Er is een sleutel van de materiaalkast te verkrijgen bij het personeel.
- 2 Om 24.00 uur dient de zaal te zijn ontruimd en het materiaal opgeborgen.
Met het oog hierop dienen partijen uiterlijk 23.45 uur zijn beëindigd. Inmiddels zijn de opgedane ervaringen positief en wordt b.v. niet om 12 uur de lichtknop omgedraaid.
- 3 In de materiaalkast bevinden zich 15 lichte opvouwbaar kunststof borden die in verband met de afstand tot de speelzaal bij voorkeur kunnen worden gebruikt.
- 4 Komt men iets later dan kan men proberen om twee mobiele tel.nummers te bellen tussen 19.15 en 19.30 uur, Jan Hovius 06-21426023 of Poppe Dijkhuis 06-12218730
- 5 Het boekenbezit bevindt zich bij de redacteur. Het bestuur hoopt in het nieuwe gebouw over een aparte boekenkast met slot te beschikken. Het is de bedoeling dat we de huidige kast houden die een kleinere inhoud heeft. Ook hiervoor vragen we de aandacht van de leden.

KNSB speeldata seizoen 2002-2003:

Men kan er vanuit gaan dat de thuiswedstrijden bij en samen met Haren worden gespeeld. Wanneer er strikt regionaal wordt ingedeeld gaat de derde klasse A bestaan uit 7 NOSBO- en 3 FSB teams. Een van de redenen om dit niet te doen is vervallen zoals het vermijden van 2 teams van dezelfde club in dezelfde klasse. (Groningen 4 en Sneek 2 zijn gedegradeerd.) De speeldata zijn reeds bekend, namelijk 28/9, 2/11, 23/11, 14/12, 1/2, 22/2, 15/3, 12/4, 10/5.

Nieuwbouw van onze speelgelegenheid.

Tijdens een vergadering in maart waarin mededelingen werden gedaan over de nieuwbouw werd meegedeeld dat de planning is dat we in januari 2003 weer kunnen terugkeren. Momenteel is de sloopfase afgesloten. Er zijn plannen voor een internet-café en het plaatsen van een biljart. Dat laatste is door ons ontraden want het legt permanent een groot beslag op de beschikbare ruimte. Voor actuele informatie is een internet site geopend, www.helpmanoo.nl

Wijkfeest "De Wijert".

Op zaterdag 22 juni wordt een Wijkfeest gehouden aan de Van Lennepaan. Staunton zal hier evenals vroeger aan de Rijksstraatweg aanwezig zijn met een stand die natuurlijk van 10- 16 uur wel bemand moet worden door een aantal vrijwilligers. Wie de schoen past.....

NOSBO competitieAssen – Staunton 2-6

R.den Dekker	G.Tangarife	0-1	H.Akhamij	- L.J.A.Damen	0-1
J.Auener	T.F.Ebels	0-1	H.Doornbos	- P.H.Wilhelm	1-0
J.Posthoorn	J.Hummel	0-1	M.van Velzen	- J.van der Ploeg	0-1
H.Sakakjan	M.van Steenis	1-0	M.Dijkstra	- H.G.Seijen	0-1

Onze website functioneert nu zoals het behoort maar dit medium is er niet voor schaakpartijen maar indien de redacteur niet ter plaatse is maar wel de webmaster is het de bedoeling om iets in schaaktechnische zin op te tekenen voor het clubblad. Dat moet toch mogelijk zijn, vooral wanneer 6 van de 8 partijen worden gewonnen. We zullen proberen het goed te maken in de laatste wedstrijden waarvan de eerste de sleutelwedstrijd vormt voor het kampioenschap.

Staunton – Groningen 5 4½-3½

Na deze uitslag konden we ons kampioen noemen, want het zou wel heel raar moeten lopen indien ons de titel zou ontgaan. Later in de week won Unitas 3 van Haren 2 en daarmee was het kampioenschap een feit. De wedstrijd tegen Groningen 5 was bepaald geen walk-over maar anderzijds ook niet één waar we in de handen knijpend weg kwamen zoals bij de Spasski's. Bij de stand 4-3 in ons voordeel kon Leo Damen in een duidelijk betere stelling remise aanbieden om de overwinning veilig te stellen want in zo'n situatie moet je niet gaan uitvluggeren met alle risico's van dien. Hij had het overigens niet gemakkelijk gehad en lange tijd moeten verdedigen alvorens hij de aanval kon overnemen. Aan bord 1 trad Gonzalo aan tegen "Altmeister" Jaap Ham, zoals hij elders in dit nummer wordt aangeduid. Evenals in hun geruchtmakende partij uit het NOSBO kampioenschap kwam Jaap uitstekend uit de opening en lange tijd mocht hier op beslist niet meer dan een half punt gerekend worden. In minder spectaculaire partijen komt er echter vaak een moment dat Jaap even niet bij de les is en dat moet ook hier zijn gebeurd want plotseling was het totaal uit. Dat was tevens ons eerste punt. Het tweede punt kwam spoedig daarna van onze junior en hij leverde weer een prima prestatie, merkwaardig genoeg bijna een kopie van zijn partij die in het vorige nummer is gepubliceerd. Op de 25-ste zet miste hij een combinatoire winst maar 5 zetten later zat het motief er weer in en benutte hij het wel. Theo Ebels had in Van Weperen een geroutineerde tegenstander van formaat. Het evenwicht werd niet verstoord en de remise was een verstandige beslissing. Ook Wim van Beersum kan een behoorlijke partij neerzetten. Tegenover de Siciliaanse draak van Joop Hummel stelde hij zich ouderwets zeer gedegen op met Pd4-b3, f4 en de lopers op e2 en e3. In plaats van nu ten aanval te trekken op de koningsvleugel en aansturen op f4-f5 maakte hij pas op de plaats zodat Joop met een paardoffer de drie pionnen voor de koning kon weggapen en dat leek voldoende voor een half punt maar hij had op dat moment via een bekend motief zelfs direct kunnen winnen, zoals verderop is te zien.. Menno van Steenis gaf de hele partij eens geen reden tot bezorgdheid. Na 25 zetten stonden zijn zware stukken klaar voor de slotaanval op de zwarte koning en via een voor de hand liggend loperoffer op g6 ging de zwarte koning mat. Ook Johan Zwanepol is nog steeds een schaker die in de promotieklasse thuishoort. Wel kreeg Paul Wilhelm aardige aanvalskansen maar in de tijdnoodfase greep hij mis en boette een kwaliteit in zonder enige compensatie. Henk Seijen behandelde een koningsindiër met kennis van zaken, kreeg een sterk paard op d4 maar wit stond stevig en bij het opvoeren van de druk ging het mis. Hij liet Le2-g4-c8 toe en daarmee gingen zijn pionnen op a6,b7 en c6 opeens verloren en was het uit. De individuele uitslagen.

G.Tangarife	- J.Ham	1-0	L.J.A.Damen	- B.Beijer	½-½
T.F.Ebels	- J.van Weperen	½-½	P.H.Wilhelm	- J.Zwanepol	0-1
J.Hummel	- W.van Beersum	½-½	H.G.Seijen	- J.Bongaerts	0-1
M.van Steenis	- P.Bodewes	1-0	J.van der Ploeg	- E.Bakker	1-0

Unitas 3 – Staunton 7-1

Met een door allerlei omstandigheden sterk gehavend team ging het in de laatste wedstrijd die niet meer van betekenis was, helemaal mis. De invallers Poppe Dijkhuis, Henk Davids en Jan Hovius werden weggedrukt nadat Henk Seijen in een stelling waarin niets aan de hand was zomaar een stuk weggaf en zijn zo succesvol seizoen treurig afsloot. Zelfs Gonzalo deelde in de malaise. De enige die zich eraan wist te onttrekken was Leo Damen en dat was dan ook in een partij die er zijn mag en dat kunt U dan ook zien in het juli-nummer. Jan moest in deze niet meer van belang zijnde wedstrijd eens laten zien dat hij ook met zwart kan schaken want daar was enige twijfel aan gerezen. Zoals hij met wit het maximaal rustig doet, zo scherp speelde hij nu, siciliaanse draak met Le3,Dd2,0-0-0. Hij behandelde dat met redelijke kennis van zaken maar zoals velen voor hem moest ook hij ervaren dat de beste kansen toch aan de kant van wit liggen die met h4,g4,h5 etc. eerder komt en eerder maalt in de buurt van de zwarte koning. Hij wist het nog te brengen tot een slecht eindspel maar moest als laatste van de 7 toch het loodje leggen. P.S. Bij diegenen die niet veel te vertellen hadden op het bord had zich inmiddels ook Paul Wilhelm gevoegd. Voor de statistiek hierbij de uitslagen.

H. Bosveld	- G.Tangarife	1-0	F.M.Meis	- H.G.Seijen	1-0
P.G.Hondema	- P.R.Dijkhuis	1-0	M.Straatman	- P.H.Wilhelm	1-0
M.K.de Vrieze	- L.J.A.Damen	0-1	F.Vermeulen	- J.A.Hovius	1-0
J.Wellner	- H.Davids	1-0	B.Gorski	- J.v.d.Ploeg	1-0

Staunton 2 – Ten Boer 5-3

Een regelmatige en verwachte uitslag. Evenals in de bekerwedstrijd Joop en Theo moesten ook Poppe en Piet aan de eerste borden op nogal pijnlijke wijze hun meerdere erkennen in hun tegenstanders. Maar verderop ging het vrij eenvoudig, alleen Bram Kruisinga moest ook nog in het zand bijten. Dick Hummel was al heel snel klaar en alleen Michiel Zeevaarder moest na de tijdcontrole nog verder en hij had een half punt mogen nemen maar hij verkeerde niet in verliesgevaar en kwam uiteindelijk nog tot winst.

P.R.Dijkhuis	- K.Dijkhuizen	0-1	B.Kruisinga	- M.Berends	0-1
P.W.Mulder	- R.Kroon	0-1	D.Hummel	- H.Buter	1-0
G.J.Lührman	- P.A.Prins	1-0	J.Hovius	- B.Michel	1-0
A.M.R.Zeevaarder	- J.H.Pilon	1-0	J.Dijkstra	- W.P.Dijkema	1-0

Leek – Staunton 2 3-5

De laatste wedstrijd werd volgens verwachting vlot gewonnen. Als het had gemoeten waren de twee halfjes waarschijnlijk ook nog wel geheel verzilverd. Weliswaar verloor Michiel Zeevaarder erg vlot maar op dat moment zag het er op meerdere borden al zonnig uit. De andere nederlaag kwam van Piet Mulder in een weinig hoogstaande partij waarin hij de laatste fout maakte. Eddie Zwerver, ingevallen voor Dick Hummel won op de 10^e zet door een bekend aardigheidje een centrale pion waardoor het 10 zetten later uit was. Ook Bram Kruisinga liep met zwart over zijn tegenstander heen en was eveneens vroeg klaar. Voor het eerst stal het eerste bord de show. Zwart stelde zich weinig doelmatig op en een stukoffer op e6 leidde een onweerstaanbare witte aanval in. De individuele uitslagen:

P.Döller	- P.R.Dijkhuis	0-1	P.Thalau	- E.Zwerver	0-1
J.ten Hoor	- P.W.Mulder	1-0	H.Oldenweening	- B.Kruisinga	0-1
G.de Haan	- G.J. Lührman	½-½	D.van der Scheer	- J.Hovius	½-½
M.Keizer	- A.M.R.Zeevaarder	1-0	J.Koekoek	- J.Dijkstra	0-1

Staunton 3 – Bedum 2 ½-5½

"We are the champions"?, Wordt Staunton 3 ongeslagen kampioen van klasse 3A? Aldus de aanhef van captain Theo Rellum in het vorige nummer nadat ook Leek 2 was bedwongen. Het werd een behoorlijke deceptie. Nadat het tweede team tegen Bedum 1 in het zand had moeten bijten was het derde aan de beurt. Het zou er om gaan! Bij een gelijk spel zou het derde kampioen zijn. Het liep geheel anders. Alleen aanvoerder Theo Rellum behaalde een halfje en hij was dan ook niet genegen om in dit periodiek er nog een woord aan vuil te maken. Daarom laten we het bij de vermelding van de individuele uitslagen.

J.J.A.Mooij	- A.van den Berg	0-1	M.Swemmer	- B.Valkema	0-1
Th. Rellum	- D.van Lensen	½-½	U.Groenevelt	- H.Klugkist	0-1
J.Schlunke	- H.Boven	0-1	D.Rietveld	- F.Moorlag	0-1

Beknorte eindstanden NOSBO competitie.

In de laatste ronde van 1A vond een onverwachte ontknoping plaats. Lewenborg 2 zou bij winst tegen Ten Boer een goede kans hebben op het kampioenschap en dat zou gezien de stand geen grote problemen moeten geven. Dat was ook de algemene opvatting in Leek waar onze regenstanders zich dan ook geen al te grote zorgen maakten na hun verlies In Ten Boer pakte het echter anders uit; het werd 6½-1½ voor de thuisclub die ons mag bedanken voor onze sportieve plicht zoals men uit de eindstand kan concluderen. Dat betekende het kampioenschap voor Z! omdat ze 44 tegen concurrent Bedum speelden hetgeen precies voldoende was. Het raakt ons niet direct maat terugblikkend op de competitie houden we er wel een katterig gevoel aan over. Terugkeer naar de promotieklasse was binnen ons bereik! Volgend jaar moet ons dat niet weer overkomen!

<u>Promotieklasse.</u>			<u>Klasse 1A.</u>			<u>Klasse 3A.</u>		
	m.p.b.p.			m.p.b.p.			m.p.b.p.	
Staunton 1	15	44	Z!	13	32½	Bedum 2	10	27½
-----	-----	-----	-----	-----	-----	Staunton 3	10	21
Unitas 3	14	45½	Lewenborg 2	10	35	-----	-----	-----
Spasski's	13	42½	Bedum	10	32½	Roden 3	7	19½
SISSA 2	12	39½	Staunton 2	9	31	Leek 2	5	16½
Haren 2	11	36	Ten Boer	5	26½	Wapen Brussel	5	16
HSP	8	35½	Morphy's Law	4	22½	Lewenborg 4	3	14
Groningen 5	8	35½	-----	-----	-----	Groningen 9	2	11½
Assen	6	33½	Leek	4	21			
-----	-----	-----	Unitas 5	3	23			
Roden	3	25						
Groningen 6	0	22½						

Gedetailleerde eindstanden in het juli-nummer

Van Gruno tot Giro, Sportstad Groningen, sportieve hoogtepunten.

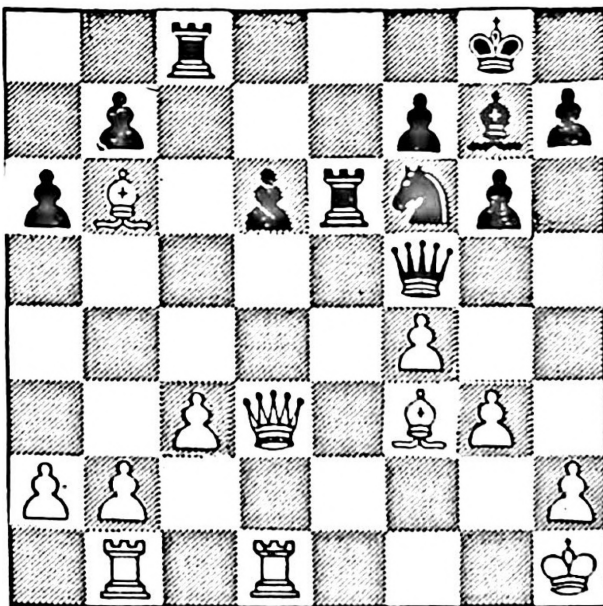
Ter gelegenheid van de start van de Giro verschijnt begin mei van de hand van Beno Hofman, die wekelijks in het Dagblad van het Noorden publiceert, een boek over de hoogtepunten van de sport in Groningen. Naast het wereldkampioenschap schaatsen in 1904, het nationaal voetbalkampioenschap van Be Quick in 1920, zal daarin een belangrijke plaats zijn ingeruimd voor het Staunton wereldschaaktoernooi in 1946. In het volgende nummer meer hierover.

Uit de wedstrijd Staunton 1 - Groningen 5.

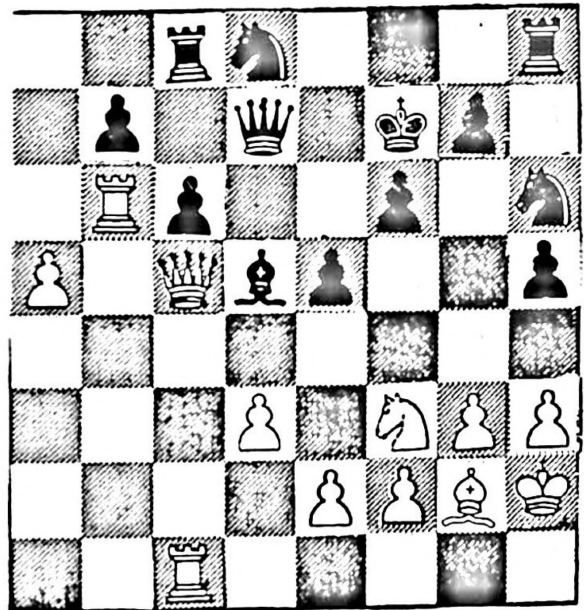
In stelling 1 speelde Joop Hummel 27..Pe4 als antwoord op 27. De2-d3 en vervolgens Pxd3 waarmee hij 3 pionnen voor een stuk kreeg en de zwarte koning in het open veld eeuwig schaak wist af te swingen. Met 27..Te1!+ had hij snel aanzienlijk betere zaken kunnen doen.

In stelling 2 zette Jan van der Ploeg vrijwel à tempo voort met de positioneel aangewezen zet 25. a5-a6 maar een ervaren speler (Enno Scheffer kwam net binnen en zag het direct) voelt dat je in zo'n stelling even moet kijken of er tactische mogelijkheden in zitten. Hier had 25. Pf3xe5+, fxe5; 26. Lxd5 direct gewonnen. Enkele zetten later zat het motief er weer in en zag Jan het wel; het leverde nu "slechts" twee pionnen op maar dat was ook ruim voldoende omdat alle stukken van het bord verdwenen.

1. W.van Beersum – Joop Hummel. Zwart aan zet.

2. Jan v.d.Ploeg- E.Bakker. Wit aan zet

Schaakerfenis van Bunt is te koop bij de De Slegte.

Enkele bijzondere boeken zijn gelukkig rechtstreeks bij de redacteur terecht gekomen, zoals de toernooiboeken van Zandvoort 1936, Nottingham 1936 en Noordwijk 1938, vanwaar ze worden toegevoegd aan de Staunton bibliotheek maar de rest is door de familie verkocht aan De Slegte. Omdat we het altijd voor een bijzondere gelegenheid wel kunnen gebruiken heeft de redacteur het bekende toernooiboek van Staunton 1946 voor € 29.50 meegenomen. Bijzondere boeken zijn verder *Mijn beste partijen 1924-1937* van Aljechin (met opdracht: voor je 21-ste verjaardag) dat was geprijsd voor € 43, het *Wereldkampioenschap 1948* voor € 25 en de *Driehundert Schachpartien* van Tarrasch voor € 40. Wanneer we dit prijsniveau zouden hanteren voor onze activa aan boekenbezit waren we een rijke club.

Oplossingen Marsopgaven. Uit het toernooi van Bern 1932

- 1). 20. Txd4,Dxd4; 21. Dxe6+,Tf7; (21..Kf8; 22. Te1,g6; 23. Lc3 met winst) 22. Txc8,Txc8; 23. Dxc8,Tf8; 24. Dxb7 en wint.
- 2). 8. Lxf7+,Kxf7; 9. Pe5+,Kg8; 10. Pxd4.
- 3). Op 81. Txb7?? volgt mat door Ld8. Wit speelde echter 81. Lxe6! en zwart gaf spoedig op.
- 4). 38..f7-f5 met de dreiging 39..Dg3+ 40. Dxd3,Th5 mat wint.

Rang	Naam	Saldo	#	+	=	-	Af	Bonus
1	Tangarife	166	13	10	0	3		
2	Steenis van	157	16	8	4	4		
3	Ebels	154	13	7	4	1	1	
4	Mulder	146	18	8	7	3		
5	Wilhelm	141	21	7	8	5	1	
6	Grashuis	136	16	7	7	2		
7	Damen	132	7	5	1	1		
8	Dijkhuis	131	15	6	4	4	1	
9	Romijn, sr.	129	21	9	5	7		
10	de Wit	128	12	7	2	3		
11	Seyen	128	16	6	2	8	0	
12	Hummel, J	127	8	4	0	3	1	
13	Zwerver	126	11	6	2	2	1	
14	Hovius	124	13	6	1	6		
15	Kruisinga	123	20	7	4	9		
16	Schlunke	120	10	4	2	4		
17	Davids	119	13	4	5	3	1	
18	Dijkstra	119	16	5	3	7	1	
19	Koole	118	9	4	1	3	1	
20	Hummel, D	116	8	3	1	2	2	
21	Jacobs	114	4	2	0	2		
22	Luhman	114	5	2	2	1		
23	Romijn, B, jr	113	5	3	1	1		
24	Rietveld	113	21	8	2	11		
25	Mooy	112	2	1	1	0		
26	Rellum	111	11	3	3	5		
27	Mostertman	110	6	3	1	2		
28	Bredewold	109	3	2	0	1		
29	Swemmer	109	21	6	4	11		
30	Groeneveld	108	18	6	0	11	1	
31	Jan vd Ploeg	107	4	0	2	2		
32	Valiente	104	4	1	2	1		
33	Schreuder	103	7	3	0	4		
34	Bloem	102	2	1	0	1		
35	Zeevaarder	102	3	0	1	2		
36	Vos	102	14	5	1	8		
37	Luitert	102	18	5	4	9		
38	Wessels	101	7	1	2	3	1	
39	Westermann	99	3	1	0	2		
40	Wieringa	99	3	1	0	2		
41	Luback	97	1	0	0	1		
42	Heitinga	93	5	1	0	4		
43	Staal	92	4	0	1	3		
44	Nette	91	3	0	0	3		
45	Pastor	91	3	0	0	3		
46	Abdullah	91	3	0	0	3		
47	Meijer	88	4	0	0	4		
Ew(5x),Er(2x),V,A(3)		25						
Ew(5x),Er(2x),V,A(3)		25						
Ew(5x),Er(2x),V,A(3)		25						
Ew(2x),Er(3x),A(3)		18						
Ew(3x),Er(2x)		8						
Ew(3x),Er(3x),V,A(2)		13						
Ew,Er,Ew(2x)		9						
Ew,Er,Ew(4),V		9						
Ew(6x),Er,A		20						
Ew(4x),Er(2x)		16						
Ew(2x),Er(2x),A(2)		11						
A,Er,Ew(2x),Er,Ev		10						
A(2)		3						
Ew(3x),Er,A		12						
A(3)		6						
Ew(3x),Er		6						
A,Er,Ew(3)		10						
Ew(2x),Er		5						
Er,Ev(2x)		4						
Ew,Er,Ev		6						
Ew(2x),Er		8						
V		2						
A,Er,Ew,Ev(2x)		8						
Ew(2x),V,Er,Ev		11						
Ew(2x),Er,Ev(2x)		11						
Er,A		3						
Er,Ew		7						
Er,A		3						

J.A. Wolthuis. NOSBO kampioen 1932/1933 en viervoudig Staunton kampioen.

Een maatschappelijk onaangepaste figuur mag je hem noemen, maar desondanks wel eerlijk en fatsoenlijk. Hoe fanatiek hij ook was in de nazi-leer, hij had respect voor andersdenkenden en heeft daarom niemand verraden hoewel het duidelijk is geworden zowel tijdens zijn proces als op grond van verhalen van Staunton-leden dat hij groot onheil had kunnen aanrichten indien hij met zijn kennis naar de SD was gegaan. Rein Wessels is de enige die omstreeks 1950 wel eens tegen hem heeft gespeeld in "schaakcafé" Schortinghuis" aan de Vismarkt ZZ.

Ik had geen idee wat ik aan zou treffen, maar wat ik te zien kreeg bij het Rijksarchief overtrof alle verwachtingen. Het dossier liep tot begin jaren '50 en steeds was het een herhaling van hetzelfde thema, dat van iemand die doorgaat met het ingooien van zijn eigen glazen. Voor de oorlog had hij al geen beste naam in de Groningse rechtswereld en toen hij in 1941 solliciteerde naar de functie van burgemeester van de gemeente Slochteren maakte de burgemeester van Groningen, Cort van der Linden, hem op de volgende wijze onschadelijk

De heer Wolthuis moest vroeger beschouwd worden als links georiënteerd, naar communistische richting; zijn echtgenote komt uit een anti-militaristisch gezin. Als advocaat en procureur kan de heer Wolthuis niet ingedeeld worden bij de eersterangs kantoren, al staat hij niet positief te kwader zaak bekend. Of de heer Wolthuis geschikt zal blijken te zijn als burgemeester van een kleine gemeente lijkt mij zeer twijfelachtig; persoonlijk lijkt het mij dat de heer Wolthuis onder krachtige leiding wel de capaciteiten heeft een behoorlijke functie te vervullen maar zonder krachtige leiding zal hij tot de twijfelachtige karakters blijven behoren.

Het schaken komt slechts één keer aan de orde. In een voor de rechtbank opgestelde eigen verklaring over zijn doen en laten in de oorlog verklaart Wolthuis het volgende. *In Groningen kwam in het begin van 1942 een zekere Eggink bij me. Ik kende hem daar hij secretaris van de Nederlandse Schaakbond was (1). Zijn zoon zou gefusilleerd worden daar hij meegedaan had aan het opvangen van afgeworpen kisten met wapens en daarbij op heterdaad was betrapt. Hij verzocht mij zijn enige zoon te redden. Daar ik respect voor hen heb die hun leven inzetten voor een ideaal spande ik mij hier voor in en wist hem inderdaad weer vrij te krijgen.*

Deze zaak kwam tijdens het proces niet aan de orde. Wolthuis werd veroordeeld tot 4 jaar hechtenis met aftrek; dat hield in tot 16 april 1949. Toen aan zijn advocaat advies werd gevraagd i.v.m. een verzoek om vervroegde invrijheidstelling verklaarde deze dat Wolthuis zijn zaak grondig had bedorven door zijn eigenzinnig optreden want de feiten waren niet ernstig. Na zijn proces ging hij weer terug naar Westerbork waar het hem slecht beviel. Hij vroeg overplaatsing aan naar de mijnen waar hij het beter naar zijn zin had; bovendien verdiende je behoorlijk zodat hij geld kon overmaken naar zijn vrouw. Hij organiseerde daar echter ontvluchtelingen en toen men daar achter kwam werd hij van Hoensbroek weer teruggestuurd naar Westerbork. Zelf was hij inmiddels ook twee keer ontvlucht en ging dan brieven schrijven aan allerlei instanties waarin hij wees op de misstanden in de kampen. Terug in Westerbork hoorde hij dat lieden als hij in aanmerking kwamen voor de jubileumafslag t.g.v. de troonswisseling in september 1948. Alle kampcommandanten adviseerden echter negatief. Op 1 maart 1949 kwam hij vrij zodat hij 1½ maand cadeau kreeg. Hij trok in bij zijn hoogbejaarde vader te Groningen en wilde graag weer als advocaat aan de slag. In zijn verzoeken daartoe wees hij er op dat zijn idealen nog steeds dezelfde waren. *(Terwijl België en Denemarken, waar de vorstenhuizen een verstandige houding hebben aangenomen, een relatief hoge graad van welstand hebben, staat ons land aan de rand van de ondergang).* Uiteraard verklaarden alle adviseurs dat Mr. Wolthuis nooit en te nimmer weer zijn functie van advocaat en procureur zou mogen uitoefenen. Bekend is dat hij in de jaren '50 actief was in de Nederlandse Volksunie, een club van oud-NSB-ers die weinig of niets geleerd hadden.

(1). Eggink was hoofdredacteur van het KNSB-tijdschrift van ca. 1935-1950. Hij komt over als een sterke persoonlijkheid, die enig tegenwicht vormde tegen de nationale held Euwe en die zijn afschuw over het nazisme, voor zover mogelijk, niet onder stoelen of banken stak.

Vrederechter in oorlogsdagen

Beklaagde in vreedestijd

Als ooit duidelijker is gedemonstreerd; hoe weinig succesvol de heropvoeding van de Nationaal Socialisten ten onzent in 't kader der bijzondere rechtspleging tot nu toe is verlopen, dan is dat gisteren wel aan de dag getreden, toen voor het Tribunaal te Arnhem de zaak werd behandeld tegen de voormalige vrederechter in onze stad, mr. Jan Aksel Wolthuis, wien ten laste was gelegd, dat hij als N.S.B.'er lid was van het Waffen S.S., dat hij zich had aangemeld voor de Germaanse S.S. en dat hij nog meerdere functies in de N.S.B. geleiden had vervuld.

Overigens bleek het voor het tribunaal onder voorzitterschap van Mr. J. Terhorst geen gemakkelijke taak een oordeel te vellen in deze merkwaardige zaak met

Uit het verhoor blijkt verder, dat verdachte door de Duitsers is gevangen gezet. Hij wist een pakje Marschbefehlen op de kop te tikken, alsmede een revolver van de kampcommandant. Op het perron in Munster werd hij echter weer gearresteerd, doch wist nogmaals te ontsnappen. Hij dook toen bij familie in Groningen onder en bleef daar tot de bevrijding.

Over de situatie in Arnhem gaf verdachte een treffende schildering, waaruit bleek, dat deze N.S.B.-vrederechter in het Paleis van Justitie het niet gemakkelijk heeft gehad.

Verschillende uitspraken, destijds tegenover andere leden van de rechterlijke macht, waren nu alle even zo vele compromitterende stukken geworden.

ZIJN UITSLAATINGEN WAREN
ALS WAARSCHUWINGEN RE

VREDERECHTER WAS EEN MOEILIJK VAK

Vervolgens kwam het instituut van de vrederechter in bespreking. Of dit een NSB-instelling was of niet. Verdachte ontkende, dat dit een NSB-instelling was. Over zijn optreden als vrederechter waren verschillende getuigen gehoord. Uit deze getuigenverklaringen, die in het omvangrijke dossier waren opgenomen, bleek, dat door verdachte verschillende malen was opgetreden in strijd met het Nederlands belang.

Zo heeft hij een W.A. man uit Zwolle, die dronken was, vrijgesproken; omdat hij anders uit de W.A. werd gezet. Verdachte gaf dat toe.

Verder had hij een provocateur, die goederen had verkocht met een „Dat moet je niet meer doen, naar huis gestuurd”

Verdachte: „Vrederechter was een moeilijk vak. Je kreeg met iedereen ruzie.” (hilariteit)

ren te brengen, van welke gelegenheid hij 'n dankbaar gebruik maakte om te tonen, dat hij als Nationaal Socialist, dezelfde is gebleven, als voor de bevrijding.

De uitspraken, die hij tegenover de leden van de Rechterlijke macht had gedaan, waren niet als dreigement, maar meestal als waarschuwing bedoeld.

Ik wist bijvoorbeeld, dat Mr. de Zaayer zwaar in het verzetswerk zat. Hij deed dingen, die zeer gevaarlijk waren. Zo wist ik ook, dat v. Heuven Goedhart des nachts bij hem logeerde.

Ik wist, dat v. Nispen tot Panenderen zeer principieel, maar onvoorzichtig was. Hij hing bijvoorbeeld in een kamer achter mijn werkkamer een plaat op, waarop hij zijn vreugde uitte over de invasie in Frankrijk.

Dat ik tegenwoordig ben geweest bij de lijken van Wunderink en zijn vrouw, die in hun woning aan de Bakenbergseweg door de ondergrondse strijders zijn doodgeschoten, zat zó, omdat ik daar hoopte mr. Overbosch te zullen aantreffen. Ik wilde hem mededelen, dat dit niets met politieke meed te maken had, want ik kon

persoon als deze vrederechter.
Omvangrijk was het dossier.
unt voor punt werd de uitge-
reide dagvaarding doorlopen.
Zo was bekend, dat verdachte
estijds als vrederechter en als
conomische rechter persoonlijk
eelnam aan razzia's door Land-
rachers of S.S.'ers.

De president uitte hierover zijn
rote verbazing, dat een rechter
oh hiermede bemoeide.

Verdachte vond het helemaal
iet zo gek.

Hij achtte dit zelfs noodzakelijk
n in te grijpen in de zwarte
andel, die levendig met de Duit-
ers werd bedreven door onver-
antwoordelijke elementen.

„Het was toch te gek,” aldus
ep hij met een zekere pathos
it, „dat hier en daar zolders met
bederen werden aangetroffen, die
wart aan de Duitsers werden ver-
ocht. Met die goederen konden
nze eigen vrouwen en kinderen
orden geholpen. Dat ik daar
egen optrad, was toch zeker een
ederlands belang.” Verdachte
erzuimde echter alleen hierbij op
merken, dat, in geval die goe-
eren niet zouden zijn opgeslagen,
och ter beschikking van de toen-
malige uitvoerende instanties had-
en gestaan, ze ook wel in Duits-
md zouden terecht zijn gekomen.

DOELD.

President: „Er zijn verklaringen
van Mr. de Zaayer, de Procureur
Generaal bij het Gerechtshof te
Leeuwarden en Mr. Baron Spey-
art van Woerden, de Officier van
Justitie, dat U bij instructies tegen
Nederlanders veelal tegenwoordig
was, ofschoon U er niets te maken
had. Als U daarbij tegenwoordig
was als economisch rechter, moest
dat op uitnodiging van het O. M.
zijn geschied en dat gebeurde niet.
U was daar dan dus als N.S.B.'er.

Het was trouwens toch in strijd
met uw waardigheid als rechter,
als U zelf meeging wanneer de
landwacht huiszoekingen deed.

Verdachte: Och wij leefden toen
in een Wild-West tijd.

Pres.: U deed er toch aan mee.
Het is toch zonderling dat U als
rechter ging aanbellen om iemand
te arresteren.

Verdachte: Ik heb nooit aange-
beld.

Pres. Nou ja, die kerel van een
landwachter daar, maar U was er
toch bij.

Komende tot de geschiedenis van
de installatie van Mr. Smits als
president van de Rechtbank, bleek,
dat verdachte, die aanvankelijk
meende, dat Mr. Smits wel de
N.S.B.-sympathieën was toege-
daan. een waarschuwingsbrief aan
de toenmalige secretaris-generaal
Prof. Schrieke had geschreven.
Daarin liet hij uitkomen, dat hij
zich grotelijks in Mr. Smits had
vergist. Deze was verre van „an-
gehaucht”.

niet leek vond, bleek wel, dat hij
naarstig solliciteerde naar een
baan als burgemeester. Zo solli-
citeerde hij voor het burgemees-
tersambt in Arnhem en Gronin-
gen. Uit een gesprek met Mr.
Overbosch bleek, dat verdachte
had gezegd: Er moeten eerst een
paar pastoors en dominé's wor-
den doodgeschoten, dat ruimt de
zaak wat op.

Na deze uitvoerige behande-
ling was het woord aan de ver-
dediger Mr. Donath, die er in zijn
pleidooi op wees, dat het tribu-
naal nog nimmer een zaak zal
hebben te behandelen gekregen,
die zoveel hoofdbreken kost. Het
zal u, net als mij, aldus spr. zijn
gegaan, dat er zoveel vaagheid is
blijven bestaan in deze zaak.

Wanneer men geen scherp
beeld van iemand heeft, zoals
van deze verdachte, is het moei-
lijk hem te beoordelen, vooral in
politiek opzicht. Er zijn twee ka-
raktereigenschappen in verdach-
te n.l. zijn opvliegendheid, waar-
in hij dingen zegt of doet, en na-
derhand weer terugkrabbelt; en
dat hij nimmer iemand heeft
verraden.

Als vrederechter is van partij-
dige vonnissen niets gebleken. Er
rekening mede houdend, dat an-
dere leden van Vredesgerechts-
hoven reeds in vrijheid zijn ge-
steld, bepleitte spr. ook voor zijn
cliënt clementie.

EEN VREDERECHTER PLEIT VOOR ZICHZELF

Hierna kreeg Mr. Wolthuis ge-
legenheid een en ander naar vo-

de Wunderink en ik wist, dat hij
geen agent van de S.D. was.

Toen ik daar kwam, vond ik
daar Speyart van Woerden en toen
was het helemaal mis, want
Speyart van Woerden stond be-
kend om zijn ontactisch optreden.

Pres.: „Wilt U alstublieft de
naam van mr. Speyart v. Woerden
hier buiten laten.”

Verdachte: „Nu goed dan, maar
ik moet toch opmerken, dat ik als
Nat. Socialist mij niet aan de in-
druk kan onttrekken, dat ook het
Tribunaal de zaak eenzijdig zal
bekijken.

Ik voel mij nu net, als iemand,
die zich gevoeld moet hebben, toen
hij voor mij, de N.S.B.-vrederech-
ter heeft gestaan.

Wat ik de Bijz. Rechtspleging
kwalijk neem, is dit, dat men niet
eenvoudig een streep zet onder
alles, wat in de bezetting is ge-
beurd. De gevangenhouding van
al die N.S.B.'ers in de kampen,
kweekt hen op tot ware nihilisten”.
Uiteindelijk verzocht verdachte
onmiddellijke invrijheidstelling,
subs. bepaling van het vonnis na
1 Aug., opdat hij mocht vallen
onder de wijziging van de wet op
de Bijz. Rechtspleging, die dan tot
stand zal zijn gekomen.

Dit beroep op de democratie
door een, die diezelfde democratie
zo verfoeilijkte, deed een weinigje
vreemd aan.

Het tribunaal, na in raadkamer
geweest te zijn, beschikte afwij-
zend op beide verzoeken en be-
paalde de uitspraak op Dinsdag
8 Juli a.s.

In het Nosbo - kampioenschap speelde Gonzalo Tangarife een interessante partij tegen Jaap Ham. Het commentaar is van Gonzalo Tangarife.

Jaap Ham - G, Tangarife [C42]
NOSBO, Groningen (4), 06.03.2002

1.e4 e5 2.♘f3 ♘f6 3.♘xe5 d6 4.♘f3 ♘xc4 5.d4 d5 6.♙d3 ♙e7 7.0-0 0-0 8.c4 ♘c6 9.cxd5 ♗xd5
10.♘c3 ♘xc3 11.bxc3 ♙g4 (Timman - Yussupow 1988) 12.c4 ♗d7 13.d5 ♙xf3 14.♗xf3 ♘c5
15.♗d1 ♘xd3 16.♗xd3 c6 17.♙c3 ♗fd8 18.♗fd1 b6 19.♗ab1 cxd5 20.cxd5 ♗ac8 21.g3 ♙c5
22.♗bc1 ♙d6 23.♗a6 f6 24.a4 ♗xc1 25.♙xc1 ♙b4 26.♙e3 ♗e7 27.♗c4 ♙d6 28.♗b5 ♗c8 29.♙d4
♗c3 30.♙d3 ♗c2 31.a5 ♙c5?? 32.d6? (Db3+—) ♗c1+ (als enige zet verplicht, maar voor alles is
het een leuke zet!) 33.♙xc1 ♗e1+ 34.♙g2 ♗xf2+ 35.♙h3 ♗f5+ 36.g4 ♗f1+ 37.♙h4 ♙f2+
38.♙h5 g6+ 39.♙h6 (Op dit moment, vlak voor de tijdcontrole, gebeurde er iets dat met het
schaken als zodanig weinig te maken heeft. Dit zou de reden kunnen zijn dat deze partij verloren
is gegaan. In deze positie geeft 39. ...– Le3 op een prachtige manier mat en maakt een einde aan
de ontsnappingspoging van de zwarte koning) ♗xc1+ 40.g5 ♗c8 41.♗d5+ ♙f8 42.d7 ♗d8
43.♗d6+ 1-0

Schaken is nauw verbonden met het wel en wee van de schaker. Wat ons in onze gedachten bezig houdt vindt zijn weerslag op het schaakbord. Vaak weerspiegelt een schaakpartij hoe iemand zich voelt. Bij een nauwgezette analyse van de verschillende varianten in een partij kan men dit vaak onderkennen. In de bovenstaande partij was er echter sprake van een bijna fysieke beïnvloeding van buitenaf toen op het kritieke moment van de 39^e zet mijn telefoon ging. Ook dit zijn zaken die voorkomen.

Tijd is geld waard!

In het hedendaagse schaak heeft men minder tijd voor het spelen van een partij. Het op een juiste manier omgaan met de tijd is een factor van belang geworden. We kunnen dit zien aan het spel van de huidige officiële wereldkampioen Ponomarev. Hij maakt op een efficiënte manier gebruik van zijn tijd en heeft dit tot één van zijn wapenen gemaakt bij het schaken. Voeg hierbij het gegeven dat hij tijdens het schaken zijn zenuwen in bedwang weet te houden en daarnaast beschikt over een goede techniek en het wordt duidelijk dat juist hij de troon van het wereldkampioenschap heeft kunnen bestijgen.

Nu ik enige tijd bij Staunton ben is het me opgevallen dat bij veel spelers vaak nogal wat tijd verloren gaat in het doorrekenen van varianten, die voor de partij als zodanig van minder groot belang zijn. Het komt voor dat men aan het slot van de partij vijftien (of soms zelfs meer!) zetten moet doen in vijf minuten. Het is dan geen wonder dat er bij dit vluggeren fouten worden gemaakt.

Maar schaken is niet alleen een spel tegen de klok, het is ook een spel met de klok.

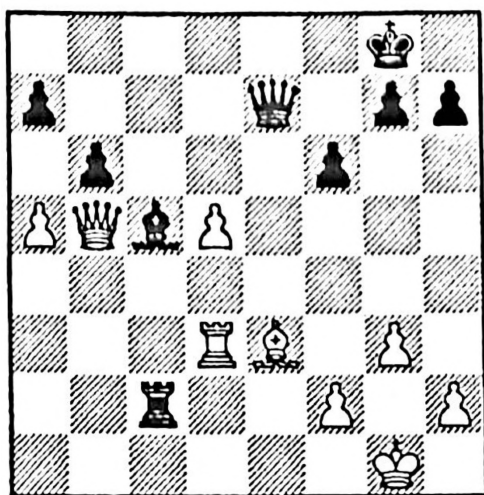
Zoals gezegd, de tijd die beschikbaar is voor het spelen van een schaakpartij is korter geworden. Dit lijkt in het voordeel te zijn voor de strategische speler en een nadeel voor de meer tactische speler. Het is immers moeilijk binnen de toegemeten tijd precies de vele varianten door te rekenen, iets wat bij tactisch spel een noodzaak. Zelf heb me aangewend niet te veel verschillende plannen te maken wanneer ik in mijn spel probeer de stukken op goede velden te plaatsen. Onder tijdsdruk - een gevolg van een niet juist gebruik maken van de factor tijd - heeft menig tegenstander zijn partij moeten opgeven of is in een slechte positie terecht gekomen.

Nu moet ik toegeven dat deze manier van spelen niet de meest aantrekkelijke is, maar zolang ik er resultaat mee heb ga ik er toch maar mee door. Er op hopen dat de tegenstander een vergissing begaat is niet zo elegant, maar het levert wel punten op. Ook bij het schaken gaat het spreekwoord op dat in het land der blinden één oog koning is! Ik hoop alleen dat mijn medespelers geen fouten blijven maken, want alleen op die manier kan mijn spel zich blijven verbeteren en zullen mijn partijen beter worden.

Gonzalo Tangarife

Zoiets kan gebeuren. Onverwachte gebeurtenissen kunnen de uitslag van een partij bepalen. Of er overeenkomsten zijn is niet duidelijk maar bekend is dat ook Capablanca een partij heeft verloren doordat zijn gedachten plotseling elders waren. In het toernooi van Karlsbad 1929 kwam zijn echtgenote onaangekondigd tijdens de partij Sämisch-Capablanca op bezoek op een moment dat een andere dame op zijn hotelkamer verbleef. Capablanca die bijna nooit verloor gaf op de 9^e zet een stuk weg. Dat er sprake is van een zeer bijzonder fragment beseft ook Erik Hoeksema en in de schaakrubriek van het kersverse Dagblad van het Noorden voorzag hij het partijgedeelte van diagrammen en een nadere toelichting (redacteur)

Uit de Reservegroep promoveren Bruno Jelic en Fox Hemminga naar de Hoofdgroep van 2003. Het mooiste fragment uit deze groep kwam op naam van twee heren die het net niet haalden, met wit niemand minder dan 'Altmeister' Jaap Ham en met zwart Staunton-speler Gonzalo Tangarife.

Ham (1759)-Tangarife (1900)

Hier had wit prozaïsch kunnen winnen met 1 Db3! maar dan hadden we het volgende leuke fragment gemist.
1 d5-d6! Tc2-c1+!

De enige kans. Na 1...Lxd6; 2 Db3+ wint wit een toren.

2 Le3xc1?

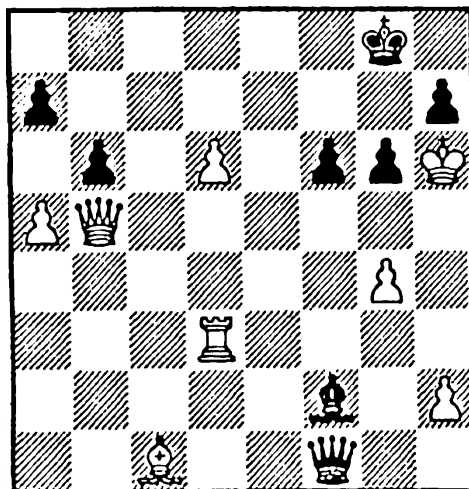
Beter was 2 Kg2! De4+; 3 f3 Tc2+; 4 Td2 Txd2+; 5 Lxd2 De6; 6 d7 Le7; 8 axb6 axb6; 9 Lf4 en alleen wit heeft kansen.

2...De7-e1+; 3 Kg1-f2 De1xf2+;

4 Kg2-h3 Df2-f5+; 5 g3-g4? Na 5 Kg2 wordt het remise door zetherhaling.

5...Df5-f1+; 6 Kh3-h4 Lc5-f2+;

7 Kh4-h5 g7-g6+; 8 Kh5-h6

Op dit moment een klein incident: de mobiele telefoon van Tangarife begon te rinkelen en doodgemoe-dereerd stond hij vervolgens de opbeller te woord. Wedstrijdleader Ynte Visser begreep wat hem te doen stond. Hij stuurde Tangarife de zaal uit en legde hem uit dat dit niet de bedoeling is. Bij terugkomst in de speelzaal miste Tangarife vervolgens een schitterende winst.

8...Df1xc1+?

Winst is 8...Le3+!, een mooie snijpunt-combinatie. Op 9 Lxe3 volgt 9...Dh3+ en na 9 Txe3 is 9...Df4+; 10 g5 Dh4+ de meest overtuigende winstweg.

9 g4-g5!

De schaakjes zijn op en wit wint met zijn d-pion.

9...Dc1-c8; 10 Db5-d5+ Kg8-f8;

11 d6-d7 Dc8-d8; 12 Dd5-d6 + en zwart gaf zich gewonnen.

Weekend toernooi 'Windesheim' te Zwolle op 7, 8 en 9 maart

Wanneer de belangstelling voor een toernooi een juiste graadmeter is, dan mag men Zwolle geslaagd noemen. Een kleine honderd deelnemers hadden zich gemeld voor het weekendtoernooi 'Windesheim' te Zwolle, evenwichtig verdeeld over twee groepen: 47 in groep A, in groep B 51.

De ruimte waarin gespeeld werd, de aula van de Hogeschool 'Windesheim', leende zich uitstekend voor dit schaakevenement. Bij het spelen van zes partijen in een kort tijdsbestek van vrijdagavond tot en met zondagmiddag is het prettig dat er een goede accommodatie is. Vanwege de harde wind, die in de avonden van zaterdag aanwakkerde tot een fikse storm, veroorzaakte de dakbedekking enig lawaai, maar wie zich in zijn gedachten niet liet afleiden door wat zich in de weken ervoor had plaats gevonden met een bekend gebouwencomplex in Tiel, was het niet hinderlijk. Evenals de constructie van het gebouw was ook de organisatie van het toernooi deugdelijk en in goede handen.

Met z'n tweeën, Gonzalo en ondergetekende, hebben we ons in het weekend van 7 t/m 9 maart enkele keren richting Zwolle gespoed. Tot mijn verrassing ontmoeten we nog enkele mensen uit het Groningse schaakcircuit onder wie de 'stangasten' Jaap Ham en Gerard de Wit. Het deed goed ook enkele oud-leden van STAUNTON te ontmoeten.

Zelf had ik het genoeg iemand tegen het lijf te lopen, die ik tijdens een vakantie in de Pyreneeën had leren kennen als een enthousiast schaker. Enkele goede herinneringen aan de partijtjes, die we in die verre streken met elkaar onder het genot van een glas Franse wijn op een camping hebben gespeeld, werden gedeeld. 'Jammer dat we die ambiance niet hier kunnen oproepen!', was een eerste conclusie. Aan het einde van het toernooi moest deze waarneming enigszins worden bijgesteld: ook in Zwolle kon je schaken dat de stukken er af vlogen. Hiervan was ik getuige toen mijn campingvriend met zoveel woorden aankondigde dat hij zijn dame zou geven voor twee torens: 'Let op, nu ga ik iets leuks doen!'. Dat hij een half uur later toch met lege handen stond, mag de pret die hij er aan beleefde natuurlijk niet drukken.

In de A – groep won M. Gurewitsch. Hij deelde de eerste plaats met I. Glek, B. Lalic en A. Gorbatov.

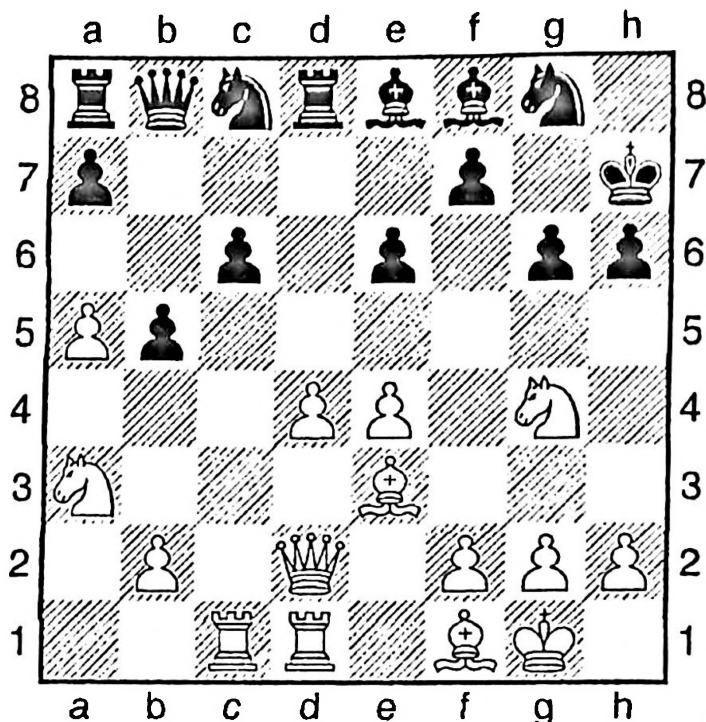
Gonzalo Tangarife won de B – groep met 5½ punt. Na in de eerste ronde remise te hebben gespeeld, won hij de overige partijen. Voor één van de aspecten van het schaakspel heeft Gonzalo nadrukkelijk aandacht, nl. het op een efficiënte manier gebruik maken van de tijd. In zijn commentaar bij de partij tegen Jaap Ham tijdens het Nosbo kampioenschap zegt hij daar iets over.

Zelf heb ik 3½ punt gehaald. Een fragment uit mijn partij tegen H. Burg, Eindhoven, laat ik vanwege de curieuze stelling die na de 23^e zet bereikt werd, hieronder zien. Alle stukken van zwart staan op de achtste rij. Weliswaar duurde het nog enige tijd voordat ik het punt kon binnenhalen, maar toch...!

Jeljer Dijkstra

diagram

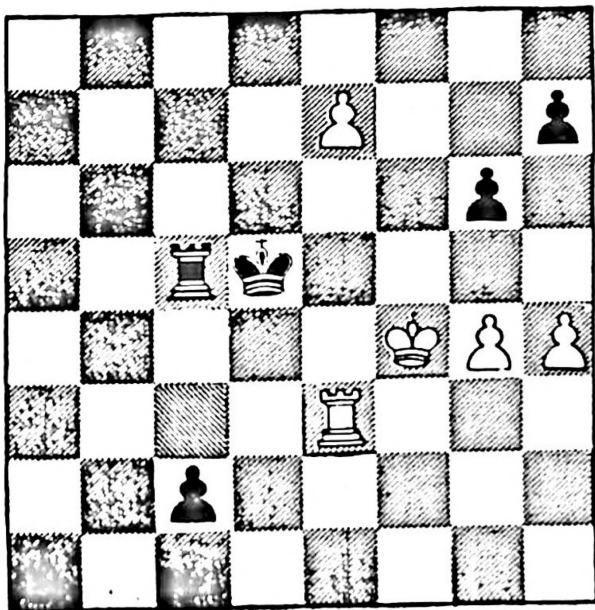
stand na 23 ... – Pg8

Nogmaals: Het toreneindspel Botvinnik-Euwe, Staunton 1946.

Was het eindspel in het vorige nummer gewonnen voor Euwe, er meldde zich bij "New in Chess" een nieuwe onderzoeker die ging voortborduren op de analyse van Ton Bodaan. Vanuit stelling 1 wint 43...g5† niet maar maakt wit remise aldus zijn analyse. Jan Timman kon er niets tegen inbrengen maar om niet weer bakzeil te moeten halen ging hij zich nu maar eens intensief met de stelling bezighouden en onderzocht nog enkele nevenvarianten.

Stelling 1. Na 43. e6-e7.

Botvinnik-Euwe

I was very impressed by the move that Mr Bodaan discovered in the game that Botvinnik and Euwe played in Groningen 1946 (New In Chess 2001/8, p. 8). However, I don't agree with his conclusion that after 43...g5!† White is lost.

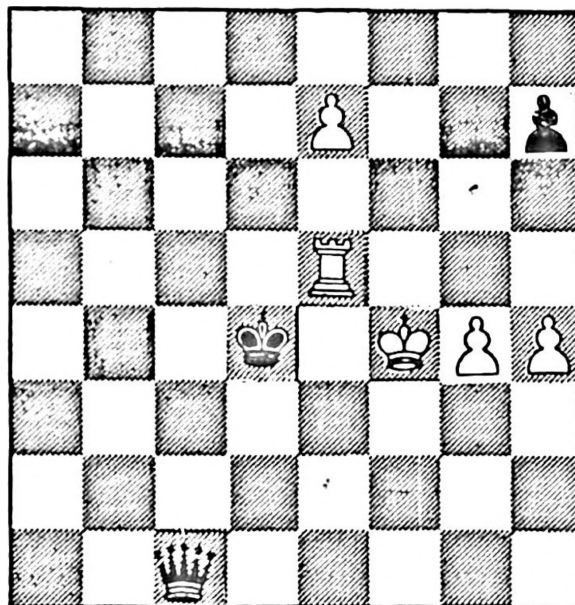
After 43...g5 44.♔g5 ♕d4 45.♔f4 ♖c8 46.♞e1 ♞e8 White can easily draw: 47.♞c1 ♜c3 48.♔g5 ♞e7 49.♔h6 ♜d2 (or 49...♞e4 50.♔h7 ♞g4 51.h5 ♜d2 52.♞c2 ♜c2 53.h6=) 50.♞c2 ♜c2 51.g5 ♞e4 52.h5 ♞h4 53.g6 hg6 54.♔g6=.

After 47...♜d3 (instead of 47...♜c3) White also saves the game with the move 48.♔g5.

David Navara
Prague, Czech Republic

Postscript Jan Timman

I agree with your findings in the Botvinnik-Euwe endgame. There is, however, another interesting try for Black after 43...g5 44.♔g5 ♕d4 45.♔f4. Now instead of 45...♞c8 Black has 45...♞e5. White must take, since 46.♞d3 ♜d3 47.♔e5 c1♞ 48.e8♞ ♞e3 (e1) is losing. After 46.♞e5 c1♞ White has to be very careful.

I examine three king moves:

A) 47.♔f5. The most obvious move that is, however, losing after 47...♞c2 48.♔e6 ♞c6 49.♔f7 ♞g6 50.♔f8 ♞f6;

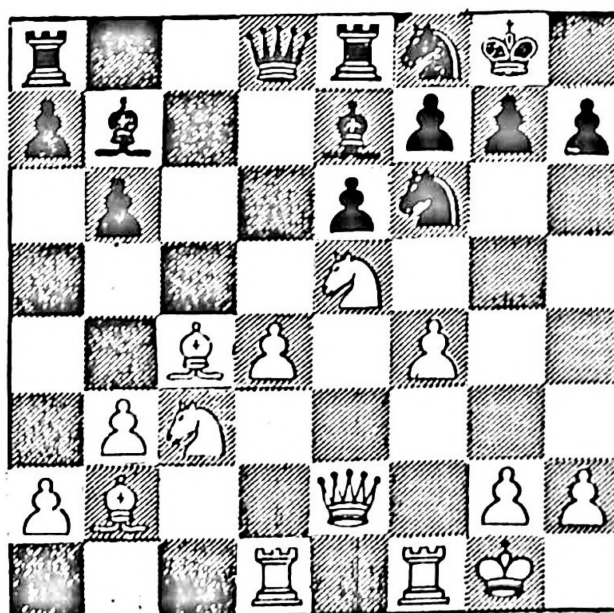
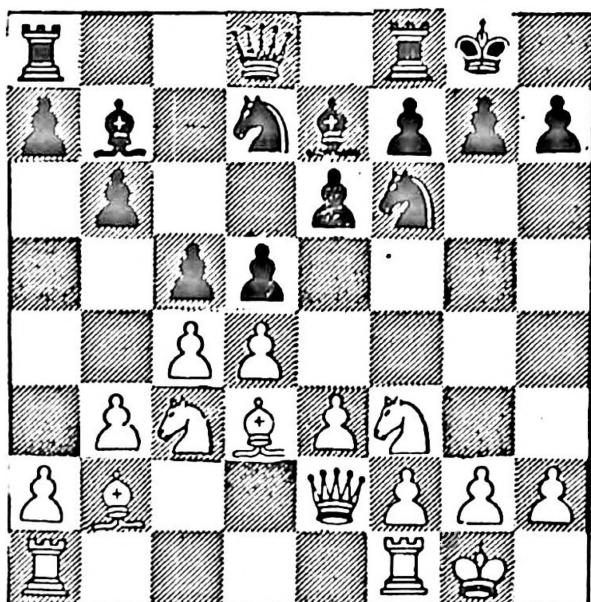
B) 47.♔f3 ♞c6 48.♔f4 ♞f6 and Black wins;

C) 47.♔g3!. The only move. Now Black has no decisive queen check. On 47...♞g1 both 48.♔f3 and 48.♔h3 suffice.

Een verraderlijke stelling.

In stelling 1 na de 10^e zet van wit is natuurlijk niets aan de hand maar in het vorige nummer zagen we dat Joop Hummel luttele zetten later van een Spasski had gewonnen. Het is door dat pionnenblokje in het centrum waardoor de stelling opeens in brand kan staan en vooral zwart moet terdege oppassen. Het vervolg was 10..cxd4; 11. exd4,Tc8; 12. Tad1,Te8; 13. Pe5,Pf8; 14. f4,dxc4; 15 Lxc4. Van beide kanten heel normaal uitziende zetten. Zie stelling 2. Toch zit zwart in de problemen; een zet als 15..Pg6 gaat niet vanwege 16. Pxf7. Ook moet hij rekening houden met doorbraken als f4-f5 en d4-d5 waardoor aanvalslijnen open komen. In zo'n situatie zie je gemakkelijk een tactische wending over het hoofd en die ontstond na de positionele voortzetting 15..Pf6-d5 waarmee zwart ging spelen op de zwakte van de geïsoleerde pion op d4, in het algemeen de juiste strategie. Na 16. Pxd5,Lxd5; 17. Lxd5?,Dxd5 zou zwart zijn doel hebben bereikt maar in werkelijkheid was zijn 15^e zet de beslissende fout want 17. Lb5! won de kwaliteit (16..exd5 maakt geen verschil) zonder dat zwart er enige compensatie voor kreeg en dan ook kansloos verloor..

1. Dijkhuis – Scharft. (Jannes Bokaal) Na 10. Dd1-e2.   2. Dijkhuis-Scharft Na 15. Ld3xc4.

Nieuwe aanwinsten van de centrale bibliotheek in maart en april. www.obgron.nl

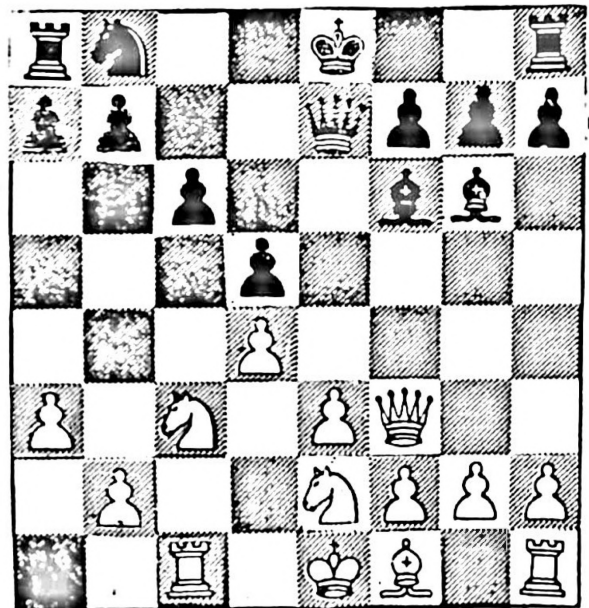
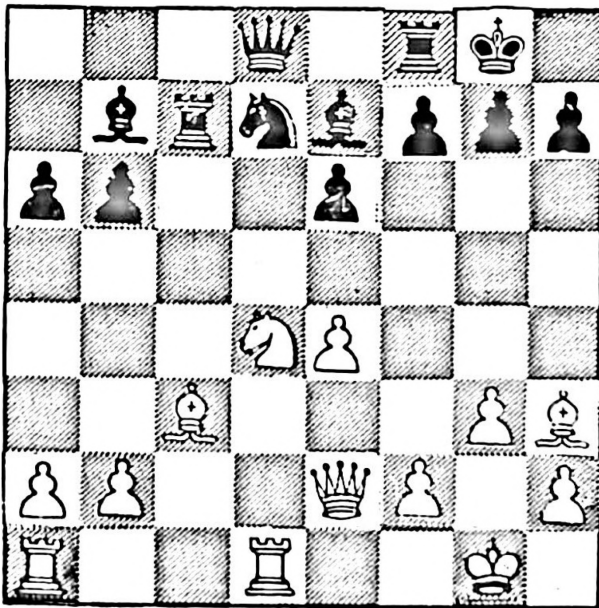
A.Kinsman	Modern Benoni
J.Palkovi	Two knights' defense and Traxler Counter-gambit
J.van Reek	Grand Strategy
J.Beasley	Endgame magic
A.Khalifman	Opening for black according to Karpov
C.Hansen	The symmetrical English
J.Littlewood	How to play the middle game in chess
E.Gufeld	The Rauzer attack (The ultimate dragon; vol. 1)
E.Gufeld	Classical and other variations (The ultimate dragon, vol. 2)
J.Nunn	Secrets of practical chess

Uit de wedstrijd Leek - Staunton 2.

In stelling 1 had zwart 15. Lh3 beantwoord met 15..Tc7 om te proberen de schade te beperken als gevolg van de aangekondigde inslag op e6, die niet meer te verhinderen was. De penning van de zwarte dame in combinatie met de matdreiging op g7 beslist. Er volgde: 16. Pxe6,fxe6; 17. Lxe6+,Tf7; 18. Dg4,Lf8; 19. Lxf7,Kxf7; 20. Df5+,Kg8; 21. Le5! Wint nog een kwaliteit. 21..Lc8; 22. Lxc7,Dxc7; 23. De6+,Kh8; 24. Tac1,Pf6; 25. Dxf6.1-0.

In stelling 2 besliste wit de partij met een bekende wending uit de ruilvariant van het damegambiet. Zwart wilde 11. Pf4 verhinderen maar kreeg de kous op de kop. Er volgde uiteraard 11. Pxd5 en er resteerden nog slechts 10 zetten puinruimen.

1. Poppe Dijkhuis – P.Döller. Na 15..Tc8-c7. 2. Eddie Zwerver – P.Thalau. Na 10..Dd8-e7??

Successen voor Jan van der Ploeg en Gonzalo Tangarife.

In het eerste team behaalde Jan met score van 4½. uit 8. een uitstekend resultaat, Maar het is goed om ook eens elders in actie te komen en een prijs te behalen en dat gebeurde in het Eemsmond toernooi waar hij in de hoogste jeugdgroep eerste werd. Ook Gonzalo sprokkelt prijzen bij elkaar o.a. bij de open kampioenschappen van Groningen en Drenthe maar vanwege zijn onbekendheid is dat nog vaak in de B-groepen en het volgend seizoen zal hij moeten bewijzen dat hij thuis hoort in de A-groepen.

Yeb Blom keert terug op het oude nest.

Tot ons genoegen kunnen we melden dat onze oud-clubkampioen terugkeert naar Groningse dreven en op zeer korte termijn gaat wonen in Hoogezand. Moge dit andere Randstadgangers uit de jaren '90 en ook trouwe bezoekers van de Gentse feesten inspireren tot het doen van dezelfde stap. Verder kan ook Erwin van Pelt eventueel meedoen nu we weer in de KNSB gaan spelen. Hij speelt door de week in Apeldoorn maar je mag in tegenstelling tot de NOSBO van de Oostelijke Schaakbond buiten hun regio meedoen aan de KNSB competitie.

De mooiste, beste en onvergetelijke schaakpartijen. Een kwestie van smaak.

Tijdens de wedstrijd Spasski's – Staunton in het Denksportencentrum, waarvan in het vorige nummer verslag werd gedaan, had ik de gelegenheid een schaakboek door te bladeren dat één van de leden van Unitas had laten liggen. Het betrof *The world's (100) GREATEST CHESS GAMES* van John Nunn en dat eindigde in 1997. Nu bezit ik een aanzienlijk dunner boekje van Rudolf Teschner uit 1969 getiteld *Unvergeszliche Schachpartien*. Het boek van Nunn heeft tot 1969 58 partijen van de 100 opgenomen en het boek van Teschner tot dat jaar 55, dus dat maakt een vergelijking goed mogelijk. Nu is zo'n selectie natuurlijk een subjectieve zaak maar wat het eerste opviel was dat Nunn tot 1900 9 partijen had geselecteerd en Teschner 26. Daaruit kan men al concluderen dat het aantal door beide auteurs gekozen partijen niet zo groot zal zijn. Het waren er slechts 12, dus minder dan 25%, namelijk:

<u>Anderssen</u> – <u>Kieseritzki</u>	Londen 1951	<u>Rotlevi</u> – <u>Rubinstein</u>	Lodz 1907
<u>Zukertort</u> – <u>Blackburne</u>	Londen 1883	<u>Sämisch</u> – <u>Nimzowitsch</u>	Kopenhagen 1923
<u>Steinitz</u> – <u>von Bardeleben</u>	Hastings 1895	<u>Botwinnik</u> – <u>Capablanca</u>	AVRO 1938
<u>Pillsbury</u> – <u>Lasker</u>	Neurenberg 1896	<u>Geller</u> – <u>Euwe</u>	Zürich 1953
<u>Pillsbury</u> – <u>Lasker</u>	Sint-Petersburg 1896	<u>Averbach</u> – <u>Kotov</u>	Zürich 1953
<u>Lasker</u> – <u>Napier</u>	Cambridge-Springs 1904	<u>Byrne</u> – <u>Fischer</u>	New-York 1956

Winstpartijen van Capablanca en Aljechin waren er wel maar de keuze was verschillend.

Partij 93 van Nunn was een partij uit de match om het wereldkampioenschap tussen Kasparov en Anand. Daar bleek nog eens dat mijn theoriekennis en geheugen niet meer is wat het was want in partij 11 kwam weer die zet 11. Pg5 in het open Spaans voor, waaraan in twee recente nummers aandacht is besteed. Maar die zet mag wel beschouwd worden als het belangrijkste openingsnieuwte van de laatste 25 jaar want ook hier luidde het commentaar: *This staggering move, an invention of Karpov's trainer Igor Zaitsev, caused a sensation when it was unleashed in game 10 of the Karpov-Korchnoi World Championship match in Baguio City in 1978.* Ook in de partij Shirov-Timman, Wijk aan Zee 1996 werd deze zet gespeeld. Echter, ook in het boek van Nunn werd niet aangegeven waarom het in ieder geval kansrijke voor de hand liggende 11. cxd4 wat Capablanca speelde, niet meer aan de orde is. Misschien dat Gerard de Wit ook dat nog eens kan uitzoeken.

Wordt de Gasunie gevierendeeld?

In de media konden we reeds vernemen we reeds dat de Gasunie wordt opgesplitst in drie afzonderlijke ondernemingen. Dat raakt ons in zoverre dat we met genoeg kennis hebben genomen van het feit dat de werkplek van Theo Ebels in Groningen blijft. Het lijkt er echter op dat er nog een vierde onderneming komt, één die zich bezig gaat houden met zeer bijzondere sponsoring, zoals van schaaknotatieboekjes. Het bestuur ontving namelijk de volgende brief van de Stichting Schaak Groningen, gedateerd februari 2002, vergezeld van een proefexemplaar.

Geachte heer/mevrouw,

Aangezien de laatste tijd veelvuldig vraag is naar notatieboekjes heeft op veler verzoek een aantal medewerkers van de Stichting Schaak Groningen een notatieboekje ontworpen en een hoeveelheid laten drukken. De boekjes kosten 80 Euro-cent per stuk.....

Met vriendelijke groet, Koen Haveman, Henk van Putten, Johan Zwanepol..

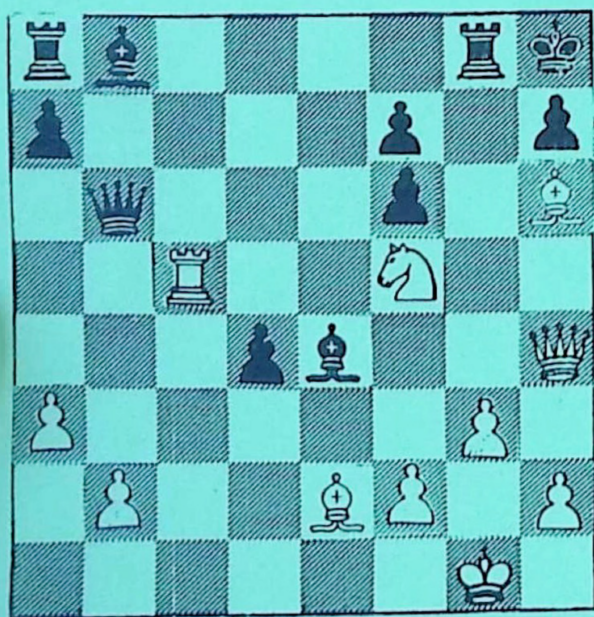
Ju zouden wij er begrip voor hebben wanneer overvloedige boekjes van het niet doorgegangene Europese kampioenschap tegen halve prijs – zoals ander materiaal- zouden worden aangeboden maar dat is niet het geval zoals blijkt uit de datering, de tekst en de prijs. Wanneer zo'n boekje bovendien wordt opgeluisterd met het Gasunie embleem mag je toch spreken van een at merkwaardige commerciële activiteit, zowel van deze heren als van de Gasunie.

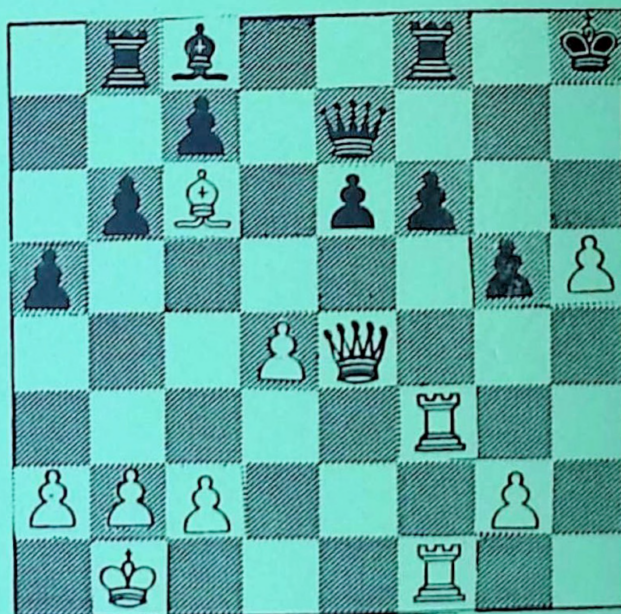
Marsopgaven. Het jubileum van de oudste schaakclub. Het toernooi van Zürich 1934.

Ter gelegenheid van het 125(!) jarig bestaan van de club organiseerde men een soortgelijk toernooi als twee jaar daarvoor in Bern. Nu werden 8 grootmeesters aangevuld met 7 Zwitsers en één Italiaan van Zwitsers kaliber. Ook nu bezetten de 8 grootmeesters de eerste 8 plaatsen en aan de top was het resultaat zelfs identiek aan dat van Bern. Aljechin won met Euwe en Flohr op een gedeelde tweede plaats. Daarmee was nog eens duidelijk geworden dat na Aljechin en Capablanca, Euwe en Flohr op dat moment de sterksten waren. De grootste sensatie was het heroptreden van Lasker na 10 jaar afwezigheid, die bovendien begon met een daverende overwinning in de eerste ronde op Euwe middels een dameoffer. Overigens won Aljechin in 26 zetten van Lasker en behaalde Euwe een mooie combinatoire zege op Aljechin. In stelling 1 was **28 Dg4** een aardige zet maar wel een fout. Hoe geeft wit mat in 5 zetten? Stelling 2 dito. **27. Dg6** lijkt aardig maar is niet het sterkste. Hoe kan wit het snel uitmaken? In stelling 3 speelde zwart **11..Pxe5**; **12. Pxe5,c4**. Wat zou op direct **11..c5-c4** zijn gevolgd? Stelling 4 is de finale van een prachtige aanvalspartij, die in zijn geheel meerdere leerboeken siert, zoals b.v. *Oordeel en Plan* van Euwe. Met zwart aan zet zou iedereen direct **Pf8-d7-e5** spelen en wit is uitgeteld maar wit is aan zet en 3 zetten later geeft zwart op.

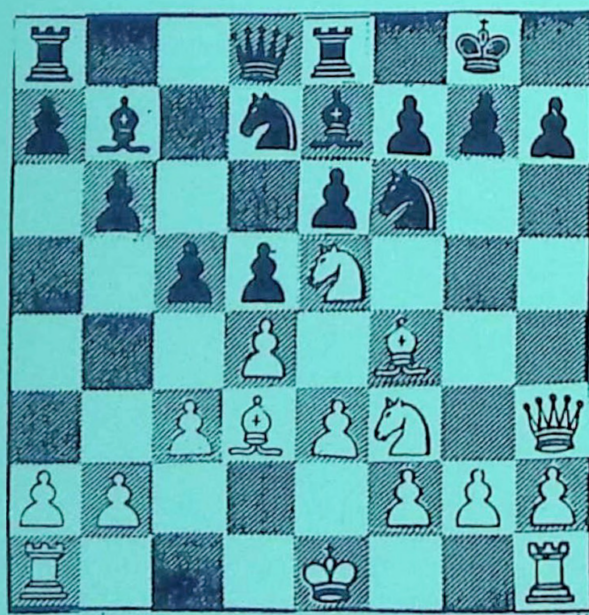
1. Henneberger – Bernstein

2. Naegeli – Joss

3. Bernstein – Stahlberg

4. Aljechin - Johner

